

"ישיבישע בלאט"

"לאמדעס" ב"דף היום" בשו"ת ומ"מ

דף מג.

- יש דברים שהם **קרקע ואינם קרקע**, ומבואר בגמרא דאיירי בענבים העומדות להבצר, וקשה דהוי הילך, ואינו חייב שבועה (ב"מ ג:)?
- הכא בענבין העומדות וכו'**, עי' תוס' ד"ה כבצורות, והנה שיטת הר"י מיגש וכן פירש התויו"ט בשיטת הרמב"ם דכל מחלוקתם היא לענין שומרים בלבד, וקשה דהא הכא איירי במודה במקצת של שומר ואין חיוב שבועתו מדיני השמירה?
- דבר שבמדה וכו'**, וקשה מעשר גפנים טעונות ומודה לו בחמש, הרי איננו יודעים כמה טעונות ולא חשיב דבר שבמדה?

אין נשבעין אלא על דבר שבמדה ובמשקל, והמקור לזה עי' תוס' בשם ריב"א דהוא משלמה, ובראשונים כתבו שהמקור מכסף או כלים, ונ"מ לכפל אם יהיה, עי' קצה"ח פח' כ' וחזו"א יב' ח'.

אמר אביי לא שני אלא שא"ל בית סתם, ובדעת רבא, עי' תוס' ד"ה אלא ובמהרש"א ורש"ש, ועי' תומים פח' טו', והחילוק לדעתו בין מה שהנחת, לעד הזיז או עד החלון, ביאר בנתי"מ פח' ח' דצריך שיגמר טענתו בהודאתו בלי שיצטרכו לראות כמה הניח (ע"ע חזו"א יב' ד-ז).

סלע הלוייתך עליו שקל היה שווה, עי' רמב"ן ור"ן שנחלקו אי חייב לשלם העודף על המשכון גם קודם שמחזיר לו את המשכון דאל"כ לא חשיב מודה במקצת, או שעצם זה שמודה שיש חוב אף שבפועל לא חייב לשלמו זה נקרא מודה במקצת, עי' מה שהאריכו האחרונים בדבריהם, קצה"ח עה' א', חי' ר"ש ב"מ סימן ד' ז-ח, ועי' תויו"ט ורעק"א על המשנה.

ע"ב

תוד"ה מתני' עי' רמב"ן ב"מ פב. במה דפליג אתוס', ועי' אבי עזרי מלו"ל יג' ד.

התשובות

- השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכדו'.
- עי' ראשונים שתירצו דאיירי שבצרן ואז פשע, ומה שמקרי כפירת קרקע יבואר לפי הרמב"ם טו"ט ה' ב' בתובעו דמי כפירת קרקעות הוי תביעת קרקע, אמנם בראב"ד שם חלק עליו, ובמחנה אפרים נזק"מ א' ביאר דיסוד מחלוקתם מהו חיובו של המזיק חפץ, או דמים שווי החפץ, ועי' נו"כ על הרמב"ם שם, ובשו"ע סימן צה' מה ששקלו וטרו בדבר, ועי' אוסף חדו"ת לר"א קוטלר סימן כה' מהלך אחר ברמב"ם.
 - עי' תומים צה' ג' שביאר דבסופו של דבר הטענה הפקדתי אצלך ובזה כופר, ועי' קצה"ח צה' ד' שביאר דעת הרמב"ם לשיטתו דשומר בעי קנין, עי' דבריו שם ובנתיבות ומשובב שם.
 - כן הקשה ורמב"ן, ותי' דזה גופא שתובע עשר ומודה בחמש הוי דבר שבמדה, ועי' חזו"א יב' ז' דהיסוד של דבר שבמדה, דבעי כפירה והודאה ברורים, עי"ש ס"ק ח-ט לע"נ הרב חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח